

Dit verslag is samengesteld door Paulien Turk, van de bijeenkomst op 28 januari 2020.

Boek gelezen door Marné Lut

DE HEMEL VERSLINDEN van Paolo Giordano 2018

Teresa is het meisje en de vertelster in het verhaal.

Zij brengt samen met haar vader iedere vakantie door in het huis van haar oma op het platteland.

Op een nacht ziet zij drie jongens in hun zwembad. Die worden door haar vader en de beheerder van het huis weggejaagd. De volgende dag komen zij hun excuses aanbieden. Zij zijn 14 jaar.

De jongens zijn Tommaso, Nicola en Bern. Zij gaat naar het huis waar de jongens wonen met Cesare en Floriana, de ouders van Nicola en de oom van Bern. Zij worden zeer religieus opgevoed en hebben samen een complexe en intieme band.

Teresa brengt nu de zomers steeds meer door met de jongens. Zij valt voor de charismatische Bern.

Na de dood van haar oma gaat Teresa niet meer terug naar Turijn. Ze gaat bij de jongens wonen. Ze vormen een idealistische commune. Met nog twee meisjes, Corrine en Giuliana, en zeer idealistische Danco.

Ze telen biologisch en proberen en leven van de opbrengsten van de verkoop van hun producten. Dat lijkt een tijdje goed te gaan.

Caesar en Florentina zijn vertrokken, na een ruzie. Er heeft zich in de tijd dat Teresa in Turijn woonde, het een en ander voorgedaan. Dat blijft als een donkere wolk boven ze hangen.

In het verleden is tijdens een losbandige periode een meisje, Violalibera, zwanger geraakt. De vader moet een van de drie jongens zijn. Ze besluiten dat ze een abortus moet ondergaan. Maar Cesare houdt dit tegen. Later wordt het meisje dood gevonden. Ze was vastgebonden aan een boom en had zeer giftige bladeren gegeten.

Als Tommaso en Corrine vertrekken, valt het gezelschap uiteen.

Teresa die op de boerderij blijft wonen, trouwt met Bern. Zij willen een kind, maar dat lukt niet. Zij gaan naar een dokter en zelfs naar Kiev voor een behandeling, tevergeefs.

Teresa wil dat niet meer. Bern verlaat haar omdat hij denkt dat ze een verhouding met Nicola heeft.

Ze blijft alleen op de boerderij. Later hoort ze van Tommaso wat er allemaal gebeurd is. Bij een verzetsactie van de groep is Nicola, die politieagent geworden is, doodgeslagen. Danco wordt gearresteerd. Bern vlucht met Giuliana naar IJsland.

Het verhaal eindigt met de dood van Bern. Hij was in in een grot gekropen, waar hij met een gebroken been niet meer uit kon komen. Teresa is door Giuliana naar IJsland gekomen. en kan Bern nog even spreken.

Teresa is zwanger. Ze heeft een ingevroren embryo in laten brengen. Tommaso en zijn dochterje komen regelmatig bij haar op de boerderij.

De Hemel Verslinden is een meeslepene en boeiende roman. Het omspannt twintig jaar en vier levens. Het is een verhaal over verbondenheid, liefde familie en de eeuwige tocht naar zingeving.

Paolo Giordana is een geweldige verteller. Vanaf de eerste bladzijde boeit het verhaal en wil je doorlezen.

-----//-----

Boek gelezen door Nelleke Sweep

“Een vrouw in de poolnacht” van Christiane Ritter

Dit boek werd in 1938 uitgegeven en is vele malen herdrukt (meer dan 500.000 exemplaren).

De Nederlandse vertaling verscheen pas in 2018.

Het is een indrukwekkend en boeiend verslag van de Oostenrijkse Christiane Ritter (1897-2000), die in 1934- 1935 een jaar doorbrengt op Spitsbergen. In het boek staan foto's en kleine tekeningen van de schrijfster zelf.

Op de site Spitsbergen-svalbart.com staat een virtuele rondleiding in en rondom de hut, waar ze een jaar woonde.

In het voorjaar van 1934 krijgt Christiane Ritter een telegram van haar man met het verzoek om een jaar naar de Noordpool te komen. Hij deed op Spitsbergen wetenschappelijk onderzoek en is als jager daar blijven wonen. Ze gaat (met romantische verwachtingen) per schip via Longyearbyen (de enige telegrafische post op Spitsbergen) naar Kongsfjord, waar haar man op haar wacht en ze varen door naar Gråhukuken in het noorden. Daar heeft hij samen met de Noorse jager Karl een hut en leven ze heel primitief zonder enige technische hulpmiddelen.

Christiane schrijft prachtig over de schoonheid van de natuur, de ijzingwekkende stilte, de leegte, het licht in de zomer, de donkerte van de lange winternachten, de kou, de sneeuw, het ijs, de stormen, de pooldieren en de zorg over de kachel en over het eten.

Ze is soms ook enkele weken alleen in de hut, maar gaat ook dan iedere dag naar buiten bij -40 graden om de ingang van de hut uit te graven.

Ze is vastbesloten om er het beste van te maken.

Een jaar later vindt ze het moeilijk om Spitsbergen te verlaten.

-----//-----

Boek gelezen door Gerda Boone 28 januari 2020 (De Omslag)

Hans Fallada: Alleen in Berlijn

(pseudoniem voor Rudolf Wilhelm Friedrich Ditzen)

Aanleiding voor dit boek was een kort stukje in Gute Nacht Freunde dat ik had meegenomen naar Berlijn tijdens een kort verblijf eind 2019.

Het boek speelt praktisch helemaal in Berlijn tijdens de WO II.

Het is gebaseerd op bestaande dossiers van een Berlijns echtpaar en gaat over een relatief kleine verzetsdaad van mensen van wie je dat niet zou verwachten met zeer verstrekkende gevolgen.

Hun saaie, rustige bestaan verandert voorgoed als het bericht komt dat hun zoon, enig kind, aan het front is gesneuveld.

Daarmee is voor hun een grens overschreden, dit is teveel.

Ze besluiten ook andere mensen wakker te schudden door kaarten te schrijven met slogans tegen het regime en vooral tegen Hitler. Bovendien geven ze allebei hun activiteiten voor het regime op. De kaarten worden neergelegd in trappenhuisen en vensterbanken van openbare gebouwen wat natuurlijk heel riskant is. Lange tijd gaat het goed, hoewel bijna alle kaarten direct bij de Gestapo worden ingeleverd. De vindplaatsen worden met vlaggetjes op een plattegrond aangegeven maar de dader blijft onvindbaar. Het is spannend, het is met heel veel meegevoel beschreven. Fallada schoof het werk aan de roman aanvankelijk steeds voor zich uit maar met het toevoegen van bijfiguren met specifieke karaktertrekken waarbij hij zich helemaal kan uitleven in de personages schrijft hij het boek uiteindelijk in een paar weken tijd. Daarmee richt hij een monument op voor dappere gewone mensen in een zeer ongewone wereld waar ze beiden aan ten onder gaan.

Het boek is pas na de dood van de auteur in 1947 verschenen en ook verfilmd. De oorspronkelijke titel is Jeder stirbt für sich allein.

Fallada, geboren op 21 juli 1893, heeft een turbulent leven geleid met drugs en alcoholverslaving, opnames in diverse klinieken. Uiteindelijk sterft hij aan een hartstilstand, 2 zoons en 1 dochter.

-----//-----

Boek gelezen door Paulien Turk-Batenburg jan 2020

Titel: De vreemdeling in de tuin

Schrijver: Ivo van Woerden

Meulenhoff 2019

“De vreemdeling in de tuin” is het waargebeurde verhaal (zich afspelend in Landsmeer) over wat er gebeurt als je ‘ja’ zegt tegen een vreemde, als je hem in je gezin opneemt, je openstelt voor iemand die uit een heel andere wereld afkomstig is.

Samenvatting

Het is een normale augustusdag als Annelies een berichtje krijgt in de buurtapp. Dat er een vreemdeling rondloopt op de Kanaaldijk, of iedereen even op wil passen. Ze denkt er niets bijzonders van. 's Avonds volgt er een tweede appje. Dat de vreemdeling nu in de tuin van een van haar burens ligt. Annelies besluit te gaan kijken: ze werkt immers in de verslavingszorg en acute psychiatrie.

Annelies neemt de jongen – een uitgeputte jongeman die alleen Arabisch spreekt, maar niet in de war noch verslaafd blijkt – mee naar huis. Haar man is niet verbaasd; het koppel heeft in het verleden pleegkinderen gehad. “De jongen stelde zich voor als Hamza. Hij was vriendelijk, verzorgd. Ondanks dat we niet konden praten, werden we met handen- en voetenwerk en Google Translate wat kennis rijker. Zo kwamen we te weten hij uit Marokko komt.”

Dat vormt een probleem, begrijpt Annelies meteen: Marokko is een veilig land en daarom mag je als Marokkaanse vluchteling niet in Nederland blijven. Inmiddels is het echter half twaalf 's avonds. Ze besluit een bed voor Hamza op te maken. “De volgende ochtend belde ik de politie. Hamza bleek in Amsterdam aangehouden te zijn en te horen hebben gekregen binnen 28 dagen het land te moeten verlaten.”

De politie adviseert Hamza weer op straat te zetten. “Maar hij had geen documenten, kleding of geld, spreekt geen Nederlands of Engels. Ik zei: ‘Dan blijft hij hier tot we een andere oplossing hebben.’” Hamza blijft uiteindelijk het hele weekend bij Annelies en haar man. Op maandag neemt Annelies hem mee naar een tolk. “Hij bleek zijn leven te hebben gewaagd om in Europa te komen.”

Hamza is ongeschoold en komt uit een dorpje uit het zuiden van Marokko. “Internet was daar niet. Na het overlijden van zijn moeder op zijn zeventiende, raakte hij op drift. Op zoek naar een ander leven.” Eerst in eigen land; begin 2017 komt hij – onder een vrachtwagen – in Europa aan. Daar ontmoet hij meteen iemand die hem aan werk en onderdak helpt. Erna reist hij noordwaarts. Niet zonder tegenslag – in Brussel wordt hij van al zijn spullen, inclusief paspoort, beroofd. Vanaf daar vertrekt hij naar Amsterdam, waar hij tien dagen buiten slaapt, en dus wordt opgepakt. Hij besluit naar het platteland te trekken – in Marokko is-ie immers ook tussen de schapen opgegroeid – en eindigt in Landsmeer.

“Na het gesprek met de tolk besloot ik dat Hamza terug naar Amsterdam moest”, zegt Annelies. “We boden ook aan om een ticket terug naar Marokko voor hem te kopen, maar daar wilde hij niets van weten.” Het afscheid dat volgt is dramatisch: “Hij smeekte om nog een paar dagen bij ons te mogen blijven.” Op haar werk kan Annelies alleen maar huilen. “Ik

dacht: wat heb ik gedaan? Je trekt iemand op het droge en schopt hem dan terug de wildernis in.”

Zij en haar man rijden om middernacht – na Annelies’ late dienst – naar Amsterdam. Op het Centraal Station spreken ze twee Arabische jongemannen aan. Of ze Hamza willen bellen. “Hij kwam vervolgens daar naar ons toe. Ik zei: ‘Je mag bij ons logeren tot we een oplossing hebben, maar als tegenprestatie moet je de Nederlandse taal leren, en wat de regels hier zijn.’”

Dat gebeurt, en Hamza (nu 23) blijft een jaar bij de familie wonen. In die periode vliegt Annelies met man, kinderen én journalist Ivo – op advies van vrienden heeft Annelies hem benaderd en hij tekent inmiddels hun verhaal op – naar Marokko. Hamza, die geen officiële documenten heeft, mag niet mee. In zijn thuisland regelen ze een geboorte- en inschrijvingsbewijs voor hem en bezoeken ze zijn familie. “Dat was heel emotioneel. Zijn familie was heel bezorgd. Alles wat Hamza had verteld, klopte ook; tot de beschrijving van hun huis aan toe. Dat hadden mensen om me heen wel eens in twijfel getrokken. ‘Dat van die dode moeder, geloof je dat echt?’”

“Veel mensen reageren uit angst voor Marokkaanse jongens, maar iedereen die Hamza ontmoet sluit hem in zijn hart. Hij is niet anders dan mijn kinderen.” Maar Annelies’ eigen kinderen mogen naar het buitenland; Hamza niet. “Ik ben al anderhalf jaar bezig een paspoort voor hem te krijgen, maar Hamza is nu een ‘ongewenste vreemdeling’. Hij mag hier niet zijn, maar kan ook niet terug naar Marokko. Hij krijgt namelijk van het Marokkaans consulaat geen reisvisum. Als hij terugreist, kan hij nooit meer bij ons op bezoek komen.” Hamza woont nu in Amsterdam; in april werd hij opgepakt door de politie en twee weken in vreemdelingendetentie gezet. Daardoor raakte hij zijn werk kwijt. “Hij wordt behandeld als een crimineel. In detentie mag hij zijn Nederlandse lesboeken niet eens bij zich houden.” Annelies betaalt momenteel Hamza’s kamer. “Vroeg of laat moeten we hem een ultimatum stellen: dan móét hij terug, of de straat op. Of ik hem, als hij daarvoor kiest, echt op straat kan zetten? Dat weet ik niet.” Ze is even stil. “Daar lig ik wakker van.”

Ivo van Woerden

Ivo van Woerden (1979) is een Nederlandse journalist, die heeft gepubliceerd in Nederland, België en Duitsland. Daarnaast schreef hij vier boeken:

- Undercover in de Ouderenzorg (2011)(over de Nederlandse bejaardenzorg)
- Het drama van Alphen (2013) (over de schietpartij in Alphen)
- Op zoek naar mijn Frankrijk (2017) (Over Wilfred de Bruijn in Frankrijk)
- The great Marc Evers (2017) (Over een gehandicapte zwemmer)

Voor het verhaal ‘De vreemdeling in de tuin ‘ heeft Ivo van Woerden gebruik gemaakt van de dagboeken, documenten, foto’s, opnames enz. van Annelies Maars en haar familie. Hij voerde vele gesprekken met de familie, maar ook met de familie van Hamza in Marokko, en met andere vluchtelingen die ook onderweg waren.

Van Woerden: “Ik vond het zo bizar om te zien wat er gebeurde. Het is totaal onduidelijk waar Hamza aan toe is. Ik zeg niet dat het vreemdelingenbeleid harder zou moeten worden, maar nu geeft het systeem allerlei dubbele boodschappen.” In de laatste alinea van het boek schrijft hij: “Het is niet strafbaar dat je er bent, maar we zetten je toch vast, je mag hier niet zijn, maar je mag wel vrij rondlopen, je moet een boete betalen, maar je krijgt ook geld toe. Hamza raakte erin bekneld.”